

DET KONGELIGE
ARBEIDS- OG SOSIALDEPARTEMENT

Statsråden

Modum kommune
Postboks 38
3371 VIKERSUND

Deres ref
20/3418

Vår ref
20/2597-2

Dato
23. juni 2020

Permitteringsordningen og forslag til fire nødvendige tiltak

Jeg viser til Modum kommunes brev 16. juni 2020 om de betydelige utfordringene koronapandemien har for næringslivet, og forslag til nødvendige tiltak. Jeg takker for innspillet; innspill som dette er viktige for regjeringens arbeid med å redusere skadevirkningene av den alvorlige situasjonen vi er i.

Når det gjelder de konkrete tiltakene Modum kommune foreslår, har jeg følgende kommentarer:

Økt permitteringstid

Regjeringen har lovet å komme tilbake med en vurdering av om det blir behov for å forlenge perioden med fritak fra lønnsplikt ytterligere. Det fremgår blant annet av Prop. 127 S (2019-2020) Endringer i statsbudsjettet 2020 (økonomiske tiltak i møte med virusutbruddet). Å forlenge perioden ytterligere har imidlertid flere sider, og jeg viser til de vurderingene regjeringen gjør på side 74 flg. i proposisjonen:

Ikke alle bedrifter vil komme tilbake på samme nivå som før krisen. Enkelte bransjer vil stå overfor varige omstillinger. I slike tilfeller vil langvarige permitteringer være et lite tilpasset virkemiddel. En for sjenerøs ordning vil kunne bidra til at arbeidsgiver bruker permittering i tilfeller hvor oppsigelser er det riktige. Innlåsingseffektene ved permittering kan bli store, og vil kunne ha alvorlige konsekvenser for arbeidstaker, arbeidsmarkedet og verdiskapningen. Studier viser at særlig lange perioder med fritak for lønnsplikt bidrar til å forlenge permitteringsperioden.

Det er stor usikkerhet om den videre økonomiske utviklingen. Regjeringen vil komme tilbake med en vurdering av om det blir behov for å forlenge perioden med fritak fra

lønnsplikt ytterligere. Dersom perioden med fritak for lønnsplikt forlenges, bør vi samtidig sikre at ikke flere enn nødvendig holdes utenfor sysselsetting og blir gående passive for lenge. Tidligere studier har vist at overgangen til ordinær ledighet øker med permitteringsperiodens varighet. I perioden 2016-2018 var permitteringsordningen utformet slik at det intraff en ny arbeidsgiverperiode for de som valgte å forlenge permittering utover 30 uker. Analyser har vist at overgangen til arbeid økte når en nådde denne grensen.

Regelverket bør innrettes på samme måte nå. Regjeringen legger derfor til grunn at en eventuell utvidelse av fritak for lønnsplikt etter oktober, må kombineres med ytterligere arbeidsgiverfinansiering fra 26 uker. Dette er i tråd med anbefalingene til ekspertgruppen ledet av Steinar Holden. Vi vil komme tilbake til hvordan et slikt økt arbeidsgiveransvar senere i permitteringsforløpet bør utformes.

Innst. 127 S (2019-2020) ble behandlet i Stortinget 19. juni 2020, og forslaget ble vedtatt, se Innst. 360 S (2019-2020).

Kombinasjon av dagpenger og kompetansehevende tiltak

NAVs opplæringstiltak er et supplement til utdanningsmyndighetenes tilbud, og representerer en mulighet for å gi utsatte grupper som står utenfor arbeidslivet nødvendig formell kompetanse for å komme i arbeid. Tilgangen til opplæring for NAVs brukere skjer hovedsakelig gjennom to spor; opplæring innvilget som arbeidsmarkedstiltak og opplæring finansiert gjennom regelverket for velferdsytelser, herunder dagpenger.

Det følger av folketrygdloven § 4-6 at det i utgangspunktet ikke ytes dagpenger for utdanning eller opplæring, men at det kan gis unntak fra bestemmelsen i forskrift. I forskrift 16. september 1998 nr. 890 om dagpenger under arbeidsløshet er unntakene listet opp § 4-3 bokstavene a) – e). Det fremgår mao. av bestemmelsen hvilke typer utdanning/opplæring en person kan ta del i og likevel beholde dagpengene.

Som et midlertidig tiltak i en situasjon med et rekordhøyt antall permitterte og ledige, ble det fra 20. april og frem til 1. september innført en ordning som gjør det lettere å ta opplæring og samtidig beholde retten til dagpenger, se § 2 - 8 i Midlertidig forskrift 20. mars 2020 nr. 368 om unntak fra folketrygdloven og arbeidsmiljøloven i forbindelse med covid-19.-pandemien. Studenter som mottar lån eller stipend fra Statens lånekasse er ikke omfattet av ordningen, og kravet om aktiv arbeidssøking og kravet om å være disponibel for arbeidsmarkedet er opprettholdt. Om man ikke blir ferdig med opplæringen før man er i arbeid igjen, vil det være opp til den enkelte om man velger å avbryte utdanningen, eller fullføre den i kombinasjon med å være i arbeid.

I Prop. nr. 127 S (2019-2020) foreslo regjeringen å forlenge ordningen ut året. Jeg finner grunn til å sitere fra proposisjonen:

Det er kommet signaler fra utdanningssektoren om at det vil bli vanskelig å få realisert og gjort tilgjengelig de opplæringstilbudene som regjeringens kompetansepakke skal finansiere innen 1. september. Det skjer blant annet en betydelig opptrapping av kompetansetilbudet i fylkene. Det er viktig for regjeringen at mulighetene for å styrke arbeidstakernes kompetanse under krisen blir ivaretatt. Det vil bidra til vekstevnen i økonomien på sikt.

Regjeringen foreslår på denne bakgrunn å forlenge ordningen ut året.

Det legges til grunn at dagpenger ikke skal bli et varig alternativ til ordinær studiefinansiering. En videreføring av den midlertidige ordningen vil kunne føre til innlåsingeffekter, og en uønsket rekruttering til ordningen av studenter som er inne i ordinære studieforløp. Dette vil skape en urimelig forskjellsbehandling mellom studenter som mottar dagpenger og studenter som mottar støtte fra Lånekassen.

Selv om kravet om aktiv arbeidssøking og kravet om å være disponibel for arbeidsmarkedet opprettholdes, kan forlengelsen av ordningen ut året føre til at færre personer går ut av dagpengeordningen i løpet av høsten, samtidig som andre kan velge å søke dagpenger i stedet for å søke støtte fra Lånekassen. Det vil i så fall øke utgiftene til dagpengeordningen, men det er per nå ikke grunnlag for å anslå en slik effekt.

Stortinget har sluttet seg til forslaget, jf. Innst 360 S (2019-2020).

Lønnstilskudd for arbeidstakere med delvis arbeidsevne

Tilskuddssatsen for bruk av lønnstilskudd ble i 2019 fastsatt til 60 prosent av ordinær lønn for personer med nedsatt arbeidsevne og 40 prosent for ledige. Satsene innebar en økning av tilskuddsnivået på lønnstilskudd. Dette er nasjonale satser som er fastsatt i forskrift for arbeidsmarkedstiltak som gjelder alle NAVs brukere som innvilges lønnstilskudd for å komme i arbeid. Det foreligger for øyeblikket ikke planer om å endre tilskuddssatsene eller varigheten for lønnstilskuddsordningen.

Økte ressurser til NAV

Det er stor usikkerhet knyttet til utviklingen på arbeidsmarkedet på kort og lang sikt. Arbeids- og velferdsetaten står fortsatt i og vil fortsatt stå i en krevende situasjon fremover. Økte saksmengder, forventet etterslep og flere oppgaver som er prioritert ned i den akutte fasen, og et stort kontrollarbeid på flere av de nye ordningene vil være krevende for hele organisasjonen i lang tid.

Stortinget har derfor flere ganger økt driftsbudsjettet til Arbeids- og velferdsetaten betydelig for å dekke merutgifter som følge av koronapandemien. Etaten har fått fullmakt til å overskride driftsbevilgningen til nyansettelser og overtid. På grunn av det ekstraordinære trykket på etaten er det også gjort midlertidige omprioriteringer av de ordinære oppgavene i etaten. De ekstra bevilgningene er beskrevet nærmere blant annet i Prop. 57 S (2019–2020)

Endringer i statsbudsjettet 2020 (økonomiske tiltak i møte med virusutbruddet), Prop. 117 (2019-2010) Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet 2020 og Prop. 127 S (2019-2020) Endringer i statsbudsjettet 2020 (økonomiske tiltak i møte med virusutbruddet).

Med hilsen

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Torbjørn R. Isaksen', written in a cursive style.

Torbjørn Røe Isaksen